

OŠ Lava Celje

BREZDOMSTVO – ALI GA POZNAMO?

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorici: Saša Jovanović, 8.b

Mentorica: Andreja Golouh, prof. raz. pouka

Ina Trefalt, 8. b

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2013

KAZALO

1 UVOD	4
1.1 POSTAVITEV HIPOTEZ	4
1.2 IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD	5
2 BREZDOMSTVO	6
2.1 BREZDOMSTVO V SLOVENIJI	9
2.2 PREHRANA BREZDOMCEV	10
2.3 ODNOS DRUŽBE DO BREZDOMCEV	11
2.3.1 KAKO LAHKO DRUŽBA POMAGA BREZDOMCEM	11
2.3.2 PREDLOGI ZA IZBOLJŠANJE STANJA	12
2.4 KRIMINALITETA BREZDOMCEV – KRIMINALIZACIJA BREZDOMSTVA	14
2.5 BREZDOMSTVO MED MLADIMI	14
3 REZULTATI ANKET – KAKO BREZDOMSTVO POZNAJO LJUDJE	15
3.1 Definicija brezdomca	15
3.2 Število brezdomcev v Celju	16
3.3 Lastnosti brezdomcev	17
3.4 Brezdomci kot slab zgled družbi	18
3.5 Začetek brezdomstva	19
3.6 Krivci za brezdomstvo	20
3.7 Lahko pomagamo brezdomcem	21
4 ZAKLJUČEK	22
5 LITERATURA	23
6 PRILOGA	24

POVZETEK

V državi, kjer predsedniško tekmo napove tudi brezdomka, je več kot očitno nekaj narobe. Živeti na cesti in biti večinoma odvisen od solidarnosti in dobrosrčnosti drugih se še pred desetletij v Sloveniji ni zdel tako pogost pojav. Revščina, razkroj družine, spolno nasilje v otroštvo, droge in alkohol so le eni izmed vzrokov, da ljudje pristanejo na cesti ali pod mostovi. Pomoč brezdomcem pri nas nudijo nevladne organizacije kot so Rdeči križ, SVIT Koper in Slovenska Karitas, poleg tega pa v okviru Centra za socialno delo deluje kar nekaj zavetišč, sprejemališč in dnevnih centrov za brezdomce. V Celju je to JZ Socio.

V najini raziskovalni nalogi sva poleg brskanja po literaturi o brezdomcih, za mnenje o njih povprašali tudi ljudi. Večinoma brezdomce opisujejo kot zanemarjene, neurejene in umazane, a kljub vsemu prijazne. Zanimivo se nama zdi, da kar 72 % vprašanih za brezdomstvo v Sloveniji krivi državo in njeno politiko, glede pomoči brezdomcem pa so ljudje, predvsem mladi, razdvojeni. Nekateri so mnenja, da brezdomcem lahko pomagamo, spet drugi da ne.

1 UVOD

V času, ko prevladuje politična, socialna in kriza vrednot, je na ulicah opaziti veliko beračev, brezdomcev in ljudi, potrebnih pomoči. Višja stopnja brezposelnosti, propad številnih podjetij in nezaposljivost mladih mnoge pahne v žalost, obup in na videz brezizhodno situacijo. Za marsikoga je brezdomstvo nekaj nerazumljivega in nepojemljivega, mladi pa si takšnega življenja sploh ne predstavljamo. Ker se kljub temu z brezdomci v Celju, pa tudi preko različnih medijev, srečujemo, sva se odločili raziskati, kako pogost pojav je brezdomstvo pri nas in po svetu in kako dobro smo z njim seznanjeni. Navsezadnje, brezdomci vendarle niso ljudje brez doma in ki samo prosijo za denar, so del družbe, ki v Ljubljani ureja svoj časopis Kralji ulice, ena od njih, pokojna Fani Eršte, pa se je pred kratkim podala v boj za predsedniško bitko.

1.1 POSTAVITEV HIPOTEZ

Glede na najino raziskovanje sva postavili naslednje hipoteze:

H1: Ljudje mislijo, da so brezdomci zašli v brezdomstvo po svoji krivdi.

H2: Ljudje imajo predsodke do brezdomcev, in sicer da so nehigienski, da kradejo, smrdijo in so slab zgled družbi.

H3: Anketiranci menijo, da se je brezdomstvo pričelo v sodobni zgodovini.

H4: Brezdomci imajo pri nas malo možnosti za prenočitev nekje na toplem.

1.2 IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD

Raziskovalne metode, ki sva jih uporabili v najini raziskovalni nalogi so bile različne. Pobrskali sva po literaturi, prebrali nekaj diplomskih nalog, ki so bile izdelane na temo brezdomstva, anketirali pa sva tudi učence, učitelje in starše osnovnošolcev OŠ Lava Celje.

Anketni vprašalnik je v mesecu februarju reševalo 59 anketirancev. Vprašalnik je sestavljalo 7 vprašanj, anketiranci pa so nanje odgovorili tako, da so odgovor obkrožili, napisali sami in utemeljili. Rezultate ankete sva nato predstavili s preglednicami in grafi.

2 BREZDOMSTVO

Ko sva iskali po literaturi o tem, kaj brezdomstvo je, sva našli kar nekaj definicij, in sicer:

- Strokovnjaki Sveta Evrope, Komisija za socialno politiko, definirajo brezdomce kot »posameznike ali družine, ki so brez stalne nastanitve v primernem osebno stanovanju«. Gre torej za trajno in ne začasno nastanitev, osebno in ne institucionalno ali kolektivno (npr. v zavetišču, hotelu, domu) ter kakovostno primerno.
- Evropska opazovalnica brezdomcev pri Evropski zvezi nacionalnih organizacij, ki delajo z brezdomci (FEANTSA), definira brezdomstvo kot odsotnost trajnega, osebnega, primerne stanovanja.
- »Brezdomci so ljudje, ki nimajo dostopa do osebnega, stalnega in primerne stanovanja ali ki takega stanovanja zaradi finančnih ali drugih omejitev ne morejo vzdrževati, ker sami ne zmorejo imeti popolnoma neodvisnega življenja in potrebujejo nego in podporo, ne pa institucionalizacije.« (Avramov, D., 1997)

Najožjo definicijo brezdomstva je postavil Program Stanovanjski indikatorji, ki ga je podprla svetovna banka. Tukaj so brezdomci definirani kot »Ljudje, ki spijo zunaj stanovanj (npr. na cestah, po parkih, postajah in pod mostovi) ali v začasnih zavetiščih.« (Krek 2010)

Razlogov za brezdomstvo je veliko in največkrat je tesno povezana z revščino, saj si revni ljudje ne morejo plačevati stanovanja, hrane, izobraževanja. Kljub vsemu revščina ni edini razlog za brezdomstvo. V študiji iz Velike Britanije so poleg brezposelnosti in revščine, opredelili še nekaj tveganj, ki povečujejo možnosti nastanka brezdomstva:

- spolno nasilje v otroštvu,
- razkroj družine,
- prestajanje zaporne kazni,
- pomanjkanje socialne mreže in podpore,
- slaba medsosedska pomoč,
- zastavljanje nepremičnin in zadolžitev posameznika,
- zloraba drog in alkohola,
- izključenost iz šolanja,
- slaba poklicna usposobljenost,

- duševne motnje,
- slabo zdravstveno stanje,
- zakonska ločitev od partnerja,
- odpust iz vojske in
- izselitev iz doma ali stanovanja.

Raziskovalci še opozarjajo, da imajo lahko posamezniki hkrati več tveganj za brezdomstvo, kar samo še povečuje možnost za nastanek brezdomstva. (Krek 2010)

Slika 1: Brezdomka

Vir: <http://www.drustvo-vzd.si/?q=content/brezdomci.html>, 2. 3. 2013

Če ste mislili, da obstaja samo ena vrsta brezdomstva, se hudo motite, saj jih delimo na kategorije.

<i>Kategorija brezdomcev</i>	<i>Pogoji življenja</i>	<i>Opis stanja</i>
Brezdomci na cest	Težki pogoji za življenje, živijo na javnih mestih, zunaj na prostem.	Živijo na cesti brez zatočišč in druge pomoči, iščejo si improvizirana zatočišča, zelo težko preživetje iz dneva v dan.
Brezdomci v zasilnih bivališčih (polivinil, karton) itd.) z možnostjo prenočevanja v nočnem centru	Zasilna bivališča	Ljudje, ki živijo brez stalnega bivališča in se hitro selijo od začasnega do začasnega bivališča občasno uporabljajo zatočišče.
Brezdomci, ki živijo v objektih namenjenim brezdomcem	Nočni centri Brezdomna zatočišča Začasna bivališča Centri za brezdomne ženske, otroke Centri začasno namestitev brezdomcev	Čas prebivanja je krajši kot eno leto. Omogočeno je hranjenje, zagotovljeni so osnovni higienski pogoji. Vstopi socialno skrbstvo, dobi socialne transferje in ugodnosti. Možen je dostop do zdravnika in ustreznega svetovanja.
Ljudje, ki živijo v institucijah	Zdravstvene institucije Zapori	Ljudje bivajo v prostorih zaradi bolezni ali obsodbe, po odpustu nekateri ostanejo na cesti, ker nimajo kam iti.
Brezdomci, ki živijo v začasnih bivališčih	Kamperji Neobičajne zgradbe Začasne enote (barake)	Ljudje koristijo te namestitve, ker nimajo drugih. Namestitve sočasne (preproste gradnje) in prehodne.

Brezdomci, ki živijo v začasnih stanovanjih z družino	Običajna začasna stanovanja, ki niso namenjena za stalno bivališče brezdomcev (pri sorodnikih, prijateljih itd.)	Prostor, ki je sicer namenjen za bivanje, a ni posesti ali najemu brezdomca. Moral ga bo zapustiti.
--	--	---

2.1 BREZDOMSTVO V SLOVENIJI

V Sloveniji najpogosteje najdemo brezdomce med ljudmi, ki živijo v enočlanskem gospodinjstvu, med osebami, ki živijo v najemnih stanovanjih, ogrožene skupine pa so tudi brezposelni in upokojenci nad 65. letom starosti.

Pomoč brezdomcem pri nas nudijo nevladne organizacije kot so Rdeči križ, SVIT Koper in Slovenska Karitas. Vsi programi za pomoč brezdomcem pogrešajo več denarne pomoči za izvajanje raznih programov. Brezdomcem lahko nudijo le osnovno pomoč v obliki hrane, obleke, zagotavljanja osnovne higijene in včasih plačilo katere od položnic. Poleg tega so brezdomcem na voljo tudi dnevni centri, sprejemališča in zavetišča za brezdomce v okviru Centra za socialno delo. Teh zavetišča so v večjih mestih, in sicer v Ljubljani, Mariboru, Celju, Slovenj Gradcu, Murski Soboti in Kočevju. (<http://csd-slovenija.org/sl/center/center-za-socialno-delo/see.page/zavetisce-za-brezdomce>, 1. 3. 2013). S tem lahko ovrževa tudi najino četrto hipotezo, da imajo brezdomci pri nas malo možnosti za prenočitev nekje na toplem. (Krek 2010)

Slovenska Karitas poskuša razvijati bolj zahtevne programe obravnave brezdomcev (predvsem alkoholikov in odvisnikov od prepovedanih drog), medtem ko sta SVIT in Rdeči križ šele na začetku razvijanja zahtevnejših programov za brezdomce. (Krek 2010)

V programih Slovenske Karitas skušajo brezdomci ponovno pridobiti tudi socialne veščine, navadijo se na vsakodnevne obveznosti ter se usposobijo za delo in preživetje z delom. Programi trajajo do dve leti ali več, so prostovoljni in brezdomci jih lahko zapustijo kadar koli to želijo. Slovenska Karitas deli brezdomcem tudi hrano in obleko, ki jo zbirajo s pomočjo mreže prostovoljcev. (Krek 2010)

Rdeči križ nudi brezdomcem vsak dan topel obrok ter prenočišče, toaletne potrebščine, obleko, svetovanje.

Nevladna organizacija SVIT Koper deluje na področju drog, v svojih prostorih pa nima možnosti organiziranja spanja, kar je velik problem za brezdomne uporabnike drog.

V ljubljanski ambulanti Probono nudi zdravstvene storitve brezdomnim kar 39 zdravnikov iz različnih zdravstvenih ustanov in specialnosti. Ti strokovnjaki delujejo v ambulanti brezplačno nekaj ur na teden, bolniki pa imajo tudi možnost tuširanja. (Krek 2010)

2.2 PREHRANA BREZDOMCEV

Prehrana brezdomcev je večinoma neprimerna. Zaradi skromnih finančnih sredstev kupujejo nezdravo hrano in velikokrat alkoholne pijače. Največkrat pa so brez hrane, pijejo veliko mleka, ki je poceni in dobro dene želodcu, pojedjo še nekaj kruha in topel obrok na Rdečem križu. Hrano si težko pripravljajo, ker nimajo kuhinje in največkrat jedo kar v parku na klopci. Vse to vpliva na slabo zdravstveno stanje brezdomcev. (Dekleva, 2007)

Slika 2: Brezdomec s pijačo

Vir: <http://www.24ur.com/novice/slovenija/brezdomci-iscejo-zatocisce.html>, 2.3. 2013

2.3 ODNOS DRUŽBE DO BREZDOMCEV

V družbi izrazitih tveganj je mogoče zelo hitro postati brezdomec. Kar 83% anketiranih brezdomcev je ocenilo, da družba preslabo skrbi za brezdomne osebe. Dobra petina je menila, da jih družba (tako posamezniki kot institucije) potiska na svoje obrobje ter jih tako izloča iz vsakodnevnega življenjskega prostora in iz prostora odločanja. 17% brezdomcev pa je ocenilo, da se ljudje sploh nočejo družiti z njimi. Zelo slabo oceno glede sprejemanja brezdomcev v družbi je omililo mnenje četrtnine brezdomcev, ki so povedali, da jim določeni ljudje skušajo pomagati. Ocena še vedno ostane jasna pri dejstvu, da so brezdomci stigmatizirani, odrinjeni od odločanja ter prepuščeni času in cesti. (Dekleva, 2007)

Nekateri ljudje vidijo v brezdomcih osebe, ki uživajo svobodo, za katero so se odločili, drugi pozivajo družbo, da bi ukrepala. Mnogim ljudem ni vseeno, kaj se dogaja, vendar ob tem ne vidijo sebe kot tistega, ki bi lahko na tem področju lahko kaj naredil. Odgovornost za reševanje problema prenesejo na občino, strokovne službe, center za socialno delo in druge institucije, ki naj bi zakrpale že zdavnaj porušeno ter pozabljeno socialno mrežo. Brezdomci pa ostajajo prepuščeni sami sebi in cesti. (Dekleva, 2007)

2.3.1 KAKO LAHKO DRUŽBA POMAGA BREZDOMCEM

Nekateri so mnenja, da bi bilo treba uvesti posebne programe, v katerih bi brezdomci delali za posteljo in hrano. Ljudje imajo tudi pozitivne izkušnje z brezdomci, ki so se rešili brezdomstva. Pri mnogih je brezdomstvo le ena izmed faz njihovega življenja in mnogim se uspe rešiti iz siromaštva, dobiti delo in stanovanje. (Krek 2010)

Nekateri se zavedajo, da je brezdomstvo bolj kompleksen problem ter ga ni mogoče preprosto poenostavljati. Meja med brezdomstvom in urejenimi življenjskimi razmerami je tanka in zelo na hitro se lahko zgodi, da tudi sami pristanemo v brezdomstvu. (Krek 2010)

Brezdomci si želijo, da bi jim ljudje in družba prisluhnili ter upoštevali njihova mnenja in želje pri iskanju ustreznih pristopov do reševanja brezdomstva. Radi bi tudi sami prispevali h konstruktivnemu reševanju problema brezdomstva, vendar se nedvomno sprašujejo, koliko jih družba sploh sliši in ali si jih sploh želi imeti za sogovornike pri pripravi različnih strategij reševanja te problematike v skupnosti. (Krek 2010)

Velika večina brezdomcev si želi, da bi jim družba omogočila vsaj skromno stanovanje in zaposlitev. Poudarjajo, da bi morala družba zagotoviti več njim dostopnih solidarnostnih stanovanj, ki bi omogočila skromno in dostojno bivanje za posameznika in družino ter hkrati ne bi bila preveliko finančno breme. Zadovoljni bi bili tudi z manj kakovostnimi stanovanjskimi pogoji, kot so bivalniki. Za hudo bolne brezdomce pa bivalnik ali skromno stanovanje ni prava pomoč, ker niso več sposobni v popolnosti skrbeti sami zase. (Krek 2010)

Brezdomci opozarjajo tudi na neustrezno plačilo za delo, ki ga opravijo. Ljudje mislijo, da je dovolj, da jim dajo hrano in pijačo, na denar pa pozabijo, ali pa jim dajo bistveno manj, kot so dejansko zaslužili. (Krek 2010)

Opozarjajo tudi na izključevanje brezdomcev in uporabnikov drog iz družbe. Stigmatizacija, ki je značilna tako za brezdomce kot tudi za uporabnike drog, otežuje rehabilitacijo posameznika in zaznamuje človeka za dolgo, nekatere za celo življenje. Brezdomci imajo občutek, da jih je družba odpisala in nimajo več možnosti v življenju. To je še posebej boleče za mlade ljudi, ki se želijo izviti iz objema brezdomstva. (Krek 2010)

2.3.2 PREDLOGI ZA IZBOLJŠANJE STANJA

Večina brezdomcev si želi, da bi se rešila brezdomstva, a to je zelo težko, če nimajo podpore s strani drugih ljudi in skupnosti. Posamezniku se je težko rešiti iz brezdomstva, če v skupnosti ne obstajajo sistemi, ki bi preprečevali nastanek brezdomstva ter nudili ustrezno pomoč tistim, ki so že brezdomci. Programi, ki nudijo pomoč brezdomcem, bi se morali med seboj bistveno več povezovati in dopolnjevati ter izmenjavati izkušnje, da bi brezdomci lahko dobili vsaj tiste nujne zasluge za preživetje. (Krek 2010)

Potrebno bi bilo vzpostaviti sisteme preprečevanja nastanka brezdomstva in sisteme, ki omogočajo prvo pomoč brezdomcem ter kasneje zaposlitev in pridobitev skromnega bivalnega prostora, ki zagotavlja človeku osnovno varnost in osebno integriteto. (Krek 2010)

Za brezdomce je potrebno zagotoviti ustrezno zdravniško pomoč, ki se lahko izvaja v posebni ambulanti, prilagojeni za potrebe brezdomcev (možnost tuširanja, čista oblačila...). Locirana mora biti na takšnem mestu, da bo omogočala dovolj lahek dostop tudi brezdomcem, ki so invalidi. (Vareško 2007)

Potrebno bi bilo postaviti zatočišče za brezdomce, ki bi bila nujna začasna rešitev za okoli 25 brezdomcev ter bi nudila možnost prenočitve v zdravstveno ustreznih in higienskih pogojih. Poleg tega je potrebno brezdomcem zagotoviti vsaj en topel obrok dnevno in prostore za vzdrževanje osebne higiene (tuši, pralni stroji...). (Vareško 2007)

Posebno pozornost je potrebno nameniti najbolj ranljivim skupinam v brezdomni populaciji, kot so mladostniki, uporabniki drog, ostareli, matere z otroki, ki so pogosto izpostavljeni raznim oblikam nasilja, pred katerimi jih je potrebno zaščititi. (Vareško 2007)

Potrebno je aktivno pristopiti k reševanju stanovanjske problematike tako, da z nadgradnjo zdajšnje stanovanjske politike med občani zmanjšujemo možnost izgube stanovanja ter poskrbimo za dodelitev stanovanja tudi ekonomsko šibkejšim posameznikom in družinam. (Vareško 2007)

Nujno je, da se brezdomce povabi k sodelovanju pri iskanju pravih rešitev pri odpravljanju oz. zmanjševanju brezdomstva v lokalni skupnosti. Pomoč brezdomcem mora biti dana na pravem mestu ob pravem času in na njim sprejemljiv način ter družbeno sprejemljive načine glede na finančne in kadrovske zmožnosti, ob upoštevanju visokih etičnih meril ter zaščite zasebnosti vsakega posameznika. (Vareško 2007)

Slika 3: Brezdomci v parku

Vir: http://cdn1.siol.net/sn/img/08/061/633399633907329534_brezdomci2.jpg, 3. 3. 2013

2.4 KRIMINALITETA BREZDOMCEV – KRIMINALIZACIJA BREZDOMSTVA

Življenje na cesti brezdomcem omogoča idealne pogoje za stik s kriminalnimi sredinami. Hkrati pa so brezdomci velikokrat prisiljeni pridobivati življenjsko pomembne predmete na nelegalen način, zato pogosteje prestajajo zaporne kazni kot ostala populacija. Pomanjkanje ustreznih programov za brezdomce predstavlja enega najpomembnejših razlogov za povečanje kriminalitete med brezdomci. Na drugi strani pa pogostejše kaznovanje oseb in prestajanje kazni poveča tveganje za prehod v brezdomstvo po odpustu iz zapore. Brezdomci so pogosto izpostavljeni kraji in nasilju (verbalnemu in fizičnemu). (Dekleva, 2007)

2.5 BREZDOMSTVO MED MLADIMI

Mladi brezdomci imajo poseben položaj, zato jih je treba jemati ločeno od ostalih. Pri nas sicer ne prepoznavamo odkritega brezdomstva mladih, takega kot ga vidimo na ulicah velikih tujih mest. V bivših državah vzhodnega bloka gre za cestne otroke, ki živijo v podzemnih rovih bivših železnic ali v globokih kletah stavb. Na zahodu vidimo množico mladih, ki živijo na cesti, po navadi tam, kjer so vhodna vrata ali razne niše. Vidimo jih v spalnih vrečah, včasih s kužki, čez dan pa je pri njihovih nogah napis, ki vas nagovarja k temu, da bi denarno pomagali. Takih prizorov pri nas nismo tako zelo vajeni kot v tujini. V kuhinji za brezdomce je malo mladih ljudi, pa še te povezujejo z alkoholom. Mnogi menijo, da so mladi brezdomci tisti, ki živijo v nasilnih in zlorabljaljočih družinah, ali družinah, ki živijo v stalnih konfliktih. Težko je oceniti koliko mladih brezdomcev je v Sloveniji. Ne moramo pa verjeti, da je Slovenija izoliran varen otok sredi držav, ki se s tem problemom odkrito spopadajo. (Dekleva, 2007)

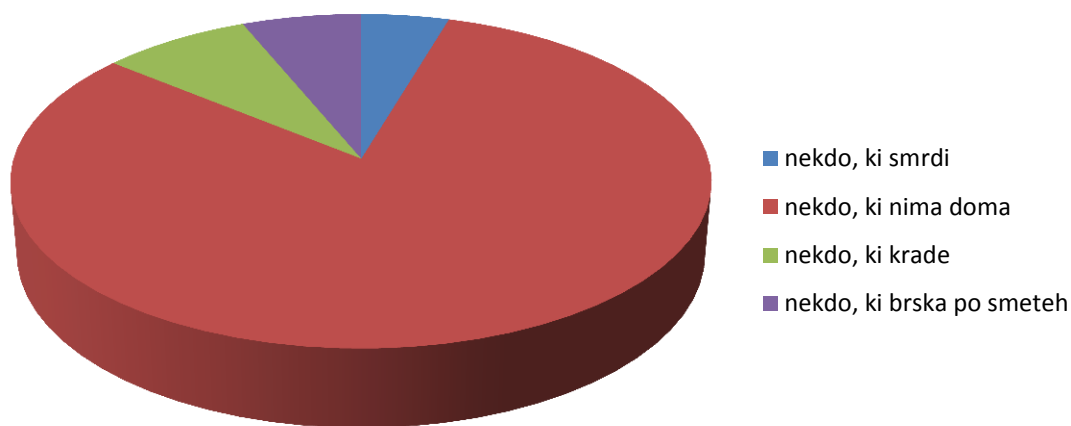
3 REZULTATI ANKET – KAKO BREZDOMSTVO POZNAJO LJUDJE

3.1 Definicija brezdomca

Preglednica 1: Definicija brezdomca – po mnenju anketiranih

nekdo, ki smrdi	nekdo, ki nima doma	nekdo, ki krade ali berači	nekdo, ki brska po smeteh
5 %	88,1 %	8,5 %	6,8 %

Graf 1: Definicija brezdomca – po mnenju anketiranih

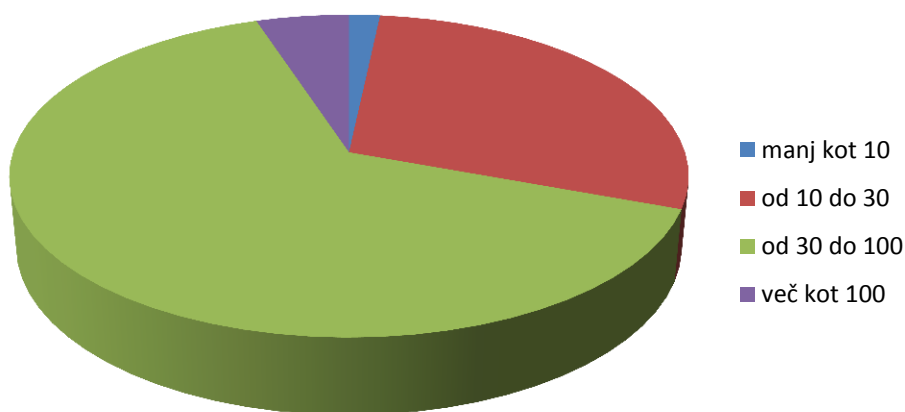
Iz grafa je razvidno, da ljudje pravilno uvrščajo brezdomce med ljudi brez doma, saj jih je tako zapisalo kar 88,1 %. Le nekaj jih meni, da so to tudi ljudje, ki beračijo, kradejo, brskajo po smeteh oz. ljudje, ki smrdijo.

3.2 Število brezdomcev v Celju

Preglednica 2: Število brezdomcev v Celju – po mnenju anketiranih

manj kot 10	od 10 do 30	od 30 do 100	več kot 100
1,7 %	28,9 %	64,4 %	5,1 %

Graf 2: Število brezdomcev v Celju – po mnenju anketiranih

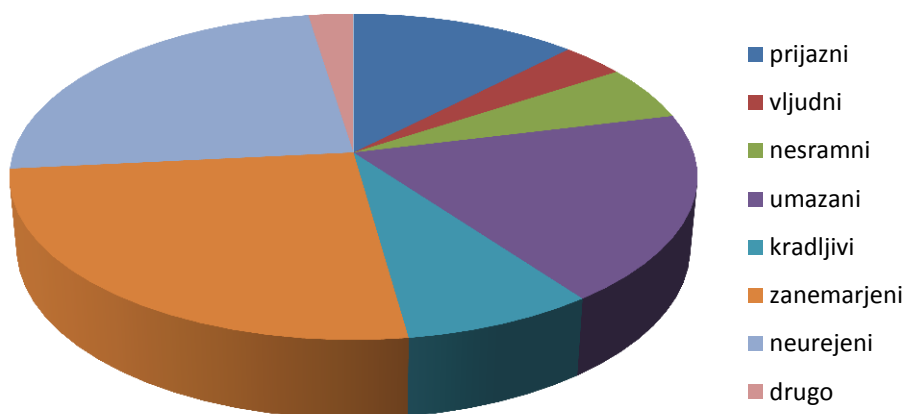
Iz grafa je razvidno, da večina vprašanih meni, da je v Celju med 30 in 100 brezdomcev. Le nekaj jih meni, da jih je manj kot 10 ali več kot 100. Po podatkih JZ Socio Celje Zavetišče za brezdomce jih je trenutno v Celju 24.

3.3 Lastnosti brezdomcev

Preglednica 3: Lastnosti brezdomcev - po mnenju anketiranih

prijazni	vljudni	nesramni	umazani	kradljivi	zanemarjeni	neurejeni	drugo
42,4 %	11,9 %	18,6 %	64,4 %	27,1 %	88,1 %	83,1 %	8,4 %

Graf 3: Lastnosti brezdomcev - po mnenju anketiranih

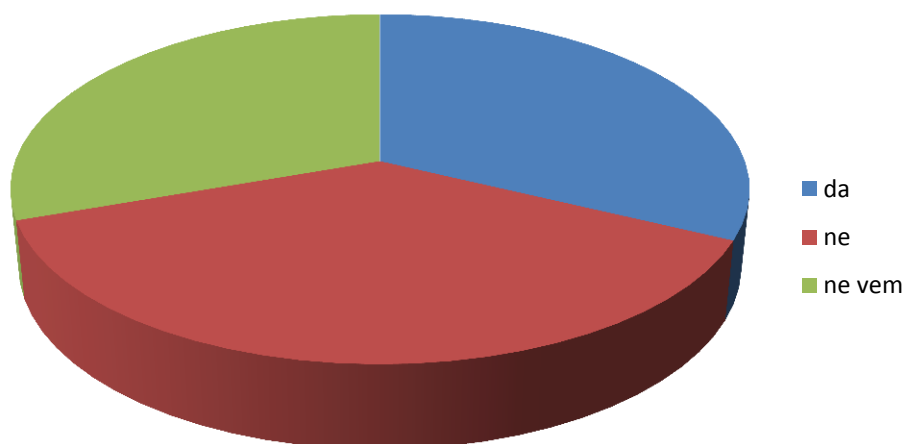
Kar 88 % vprašanih meni, da so brezdomci zanemarjeni, večina jih meni, da so tudi neurejeni in umazani. Zanimivo je, da jih več kot ena tretjina meni, da so brezdomci prijazni. Le malokdo pa meni, da so brezdomci vljudni in nesramni. Pod drugo so anketiranci zapisali, da so brezdomci nesrečni ali pijani. Ti odgovori deloma potrjujejo najino drugo hipotezo, da imajo ljudje predsodke do brezdomcev, in sicer da so nehigienski, da kradejo in smrdijo. Res, da je samo 27,1 % anketirancev mnenja, da so brezdomci kradljivi, je to predvsem v Ameriki zelo pogost pojav.

3.4 Brezdomci kot slab zgled družbi

Preglednica 4: Brezdomci kot slab zgled družbi – po mnenju anketiranih

da	ne	ne vem
30,5 %	35,6 %	28,8 %

Graf 4: Brezdomci kot slab zgled družbi – po mnenju anketiranih

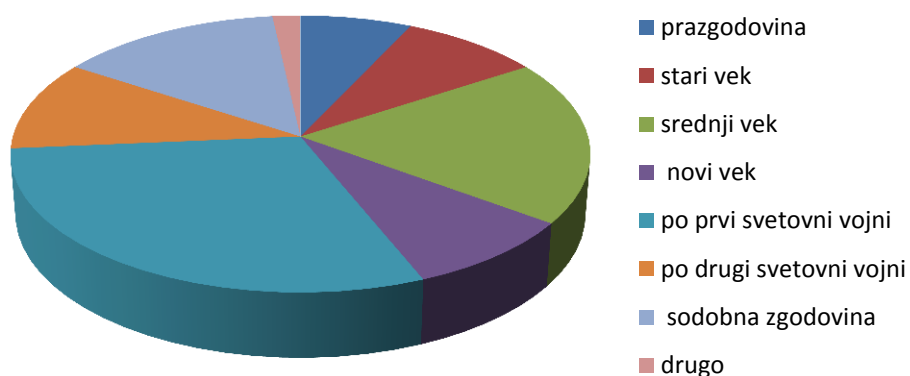
Presenečajo naju odgovori na vprašanje, ali so brezdomci slab zgled družbi. Z njimi ne moreva ne potrditi ne ovreči drugi del hipoteze, da so po mnenju vprašanih brezdomci slab zgled družbi. Večina jih sicer meni, da brezdomci niso slab zgled družbi, a kljub temu je število tistih, ki so na to vprašanje odgovorili pritrdilno, veliko. Zanimivo se nama zdi, da se jih 29 % ni opredelilo, ali so brezdomci slab zgled družbi ali ne. Utemeljitev so bile zelo raznolike, kajti vprašani menijo, da so brezdomci čudni, da so zavrgli svoje življenje, a da se lahko vsakomur kaj takšnega zgodi.

3.5 Začetek brezdomstva

Preglednica 5: Začetek brezdomstva – po mnenju anketiranih

prazgodovina	stari vek	srednji vek	novi vek	po prvi svetovni vojni	po drugi svetovni vojni	sodobna zgodovina	drugo
6,8 %	8,5 %	18,6 %	8,5 %	28,8 %	10,2 %	13,6 %	1,7 %

Graf 5: Začetek brezdomstva – po mnenju anketiranih

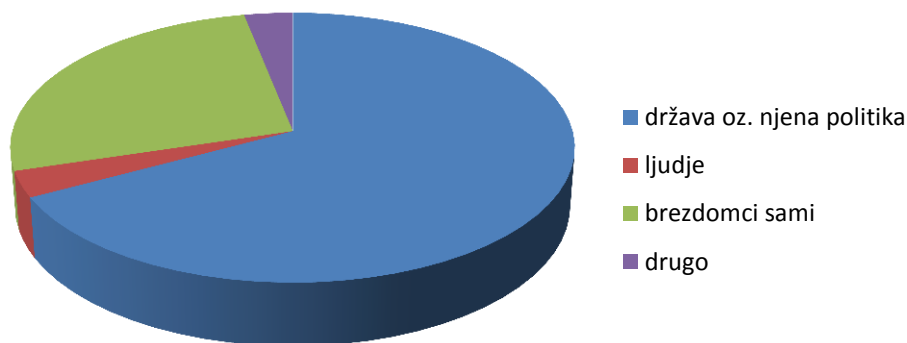
Le 8,5 % vprašanih ve, da se je brezdomstvo in beračenje pričelo že v antiki (Zore idr., 2006). Največ, in sicer 29 % jih meni, da se je brezdomstvo začelo po prvi svetovni vojni, 18,6 % pa da se je začelo v srednjem veku. Kot je razvidno iz grafa, so bili vprašani mnenja, da se je brezdomstvo začelo ali v prazgodovini, novem veku, po drugi svetovni vojni ali celo v sodobni zgodovini. Najino hipotezo, da se je brezdomstvo po mnenju anketirancev pričelo v sodobni zgodovini, lahko na podlagi teh odgovorov ovrže.

3.6 Krivci za brezdomstvo

Preglednica 6: Krivci za brezdomstvo – po mnenju anketiranih

država oz. njena politika	ljudje	brezdomci sami	drugo
72,9 %	3,4 %	28,8 %	3,4 %

Graf 6: Krivci za brezdomstvo – po mnenju anketiranih

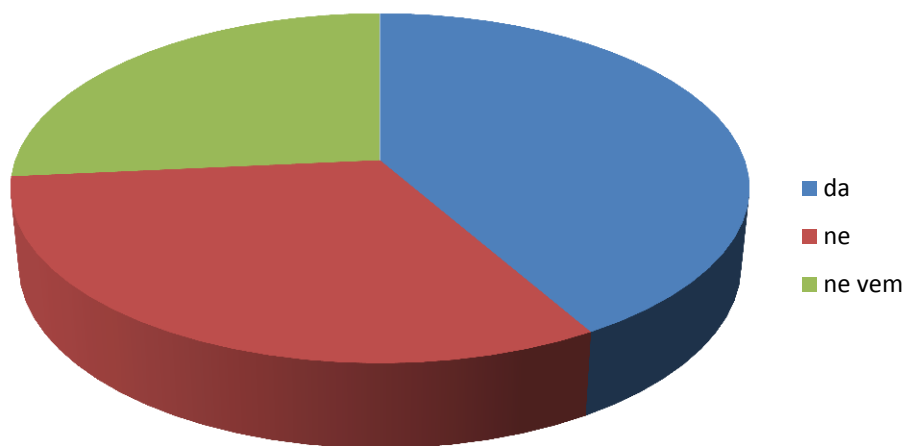
Glede na to, da je Slovenija trenutno v politični krizi, nas kar 72,8 % odgovorov, da je za brezdomstvo med ljudmi kriva država oz. njena politika niti toliko ne preseneča. Da so za brezdomstvo krivi brezdomci sami jih meni 28,9 % vprašanih. Le 3 % vprašanih so na to vprašanje odgovorili pod drugo, in sicer da ne vedo, kdo je kriv za brezdomstvo. S tem lahko ovrževa najino prvo hipotezo, ki pravi, da so po mnenju anketiranih brezdomci zašli v brezdomstvo po svoji krivdi.

3.7 Lahko pomagamo brezdomcem

Preglednica 7: Lahko pomagamo brezdomcem – mnenje anketiranih

da	ne	ne vem
40 %	30,5 %	25,4 %

Graf 7: Lahko pomagamo brezdomcem – mnenje anketiranih

Kar 39 % vprašanih meni, da lahko brezdomcem pomaga, in sicer s podarjanjem stvari, denarja in hrane. Po njihovem mnenju lahko brezdomcem pomagamo tudi s pogovori in z gradnjo domov za brezdomce. 25,4 % meni, da ne ve kako pomagati brezdomcem, 30 % vprašanih pa meni, da brezdomcem ne moremo pomagati, saj anketiranci sami nimajo dovolj sredstev, denarja ali prostora. Ugotavljava, da jim nekateri anketiranci ne želijo pomagati, saj po njihovem mnenju brezdomci izsiljujejo denar za mamila.

4 ZAKLJUČEK

Brezdomci kot » posamezniki ali družine brez trajne nastanitve v osebni stanovanju« nam v vsakdanjem življenju pogosto prekrizajo pot. To so ljudje, ki spijo zunaj pod mostovi, cestah, v parkih ali postajah in nam s prošnjo o kakšnem evru nehote zlezejo pod kožo. S to raziskovalno nalogo sva ugotovili, da je v Celju trenutno okoli 24 brezdomcev in da imajo ljudje pravilno predstavo o številčnosti tega pojava. Po njihovem mnenju so to večinoma zanemarjeni in neurejeni, a kljub temu prijazni ljudje . Ugotavljava tudi, da imajo ljudje različno mnenje o tem, ali so brezdomci slab oziroma dober zgled družbi. Večinoma so mnenja, da je država oziroma politika države kriva za številčen pojav brezdomstva. Napačno vedenje imajo o tem, kdaj se je brezdomstvo pričelo, saj jih le peščica ve, da je to pojav iz časa antike. Razočarani sva pa nad tem, da ljudje niso v večjem številu pripravljeni pomagati brezdomcev.

Mladi smo kritični do družbenih razmer v državi, zato je prav, da na njih z raziskovalno nalogo tudi opozorimo. Spodbudno se nama zdi, da večina držav usmerja svoje moči v preprečitev pojava brezdomstva in se ne osredotoča zgolj na pomoč posameznikom, ki so v to zabredli. Vsekakor to ostaja vprašanje, ki je vredno nadaljnjega raziskovanja in bo morda navdih za koga drugega.

5 LITERATURA

Cencič, M. (2002): Pisanje in predstavljanje rezultatov raziskovalnega dela. Ljubljana. Pedagoška fakulteta

Dekleva, B., Razpotnik, Š.(2007): Brezdomstvo v Ljubljani. Ljubljana. Pedagoška fakulteta.

Krek, M. (2010): Ko si na dnu. Ljubljana. Zavod za zdravstveno varstvo Koper.

Vareško N. (2007) Brezdomstvo v Sloveniji in branost prvega slovenskega časopisa za brezdomstvo in sorodna socialna vprašanja »Kralji ulice«. Univerza v Ljubljani. Ljubljana. Filozofska fakulteta.

Kovačević Ž., Založnik A. Zore L. (2006): Kralji ulic. Raziskovalna naloga. OŠ Frankolovo. Frankolovo.

Internetni viri

<http://csd-slovenija.org/sl/center/center-za-socialno-delo/see.page/zavetisce-za-brezdomce>, 1. 3. 2013

<http://www.drustvo-vzd.si/?q=content/brezdomci.html>, 2. 3. 2013

http://cdn1.siol.net/sn/img/08/061/633399633907329534_brezdomci2.jpg, 3. 3. 2013

<http://www.24ur.com/novice/slovenija/brezdomci-iscejo-zatocisce.html>, 2.3. 2013

6 PRILOGA

ANKETNI VPRAŠALNIK BREZDOMSTVO – ALI GA POZNAMO?

Sva učenci 8. b razreda OŠ Lava in v tem šolskem letu delava raziskovalno nalogo na temo brezdomstva. Vljudno vas prosiva, da na ta anonimni vprašalnik odgovorite iskreno, da bova pri najini raziskavi dobili čim bolj zanesljive podatke. Pri vsakem vprašanju obkrožite le en odgovor, razen če vprašanje dovoljuje več možnih odgovorov.

Hvala

Ina in Saša

1. Kaj vam pride na misel, ko slišite (ali preberete) besedo brezdomec?

2. Koliko je po vašem mnenju brezdomcev v Celju?

- a) manj kot 10
- b) od 10 do 30
- c) od 30 do 100
- č) več kot 100

3. Kakšni so po vašem mnenju brezdomci? (možnih več odgovorov)

- a) prijazni
 - b) vljudni
 - c) nesramni
 - č) umazani
 - d) kradljivi
 - e) zanemarjeni
 - f) neurejeni
 - g) drugo:
-

4. Ali mislite, da so brezdomci slab zgled družbi?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Utemeljite (kako, zakaj):

5. Kdaj mislite, da se je brezdomstvo začelo?

- a) v prazgodovini
- b) v starem veku
- c) v srednjem veku
- č) v novem veku
- d) po prvi svetovni vojni
- e) po drugi svetovni vojni
- f) v sodobni zgodovini
- g) drugo:

6. Kdo mislite, da je kriv za brezdomstvo?

- a) država oz. njena politika
 - b) ljudje
 - c) brezdomci sami
 - č) drugo:
-

7. Mislite, da lahko vi pomagate brezdomcem?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Utemeljite (kako, zakaj):
